

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

Janne Poikolainen

Lasten musiikinkulutuksen nuorisokulttuuristuminen on nostanut viime vuosina esiin monenlaisia kasvatuksellisia kysymyksiä. Tämä artikkeli tuo näitä kysymyksiä akateemisen keskustelun piiriin analysoimalla poptähti Sannin Että mitähän vittua ja Vahinkohittien vuonna 2016 aiheuttamia mediakohuja. Artikkel paneutuu siihen, millaisia lapsiyleisöihin liittyviä kasvatuksellisia-moraalisia jännitteitä kappaleiden nostattama mediakeskustelu sisälsi ja minkälaisista lapsuuden mediamaiseman laajemmista muutoksista nämä jännitteet viestivät. Kohuja ja niiden sisältöä tarkastellaan myös osana mediankäyttöä koskevan huolipuheen laajempaa historiallista kaarta.

Katse kohti lasten musiikkikulttuuria

Vuonna 2016 poptähti Sannin ympärillä kuohui. Kotimaisen popmusiikin kärkikaartiin nousseen laulaja-lauluntekijän hitit saavuttivat kuuntelumäärissä mitattuna ennätysellisen suosion, mutta samaan aikaan artisti itse joutui laajaa huomiota saaneiden mediakohujen keskiohjaan. Kohuista ensimmäinen sai alkunsa helmikuussa 2016, *Että mitähän vittua* -singlen myötä. Kappaleen nimi ja sanoitukset saivat osakseen ristiriitaisia reaktioita, ja julkisuudessa pohdittiin muun muassa sitä, voitiinko singlen lyriikoita pitää sopivina laajan lapsiyleisön omaavalle artistille. Kohu sai jatkoa puolta vuotta myöhemmin, kun kävi ilmi, että Sannin seksuaalisävytteisen *Vahinko*-kappaleen musiikkivideolla esiintyi useita hänen faneihinsa kuuluvia lapsia ja nuoria. Samassa yhteydessä palattiin jälleen myös Sannin lyriikoihin. Tapaus herätti keskustelua poptähtien kasvatuksellisesta vastuusta, ja aihepiiriin ottivat julkisuudessa kantaa myös useat kasvatustieteen asiantuntijat. Tässä artikkelissa otan *Että mitähän vittua* ja *Vahinko*-kappaleiden aiheuttamat kohut tarkemman analyysin kohteiksi ja tarkastelen niitä erityisesti lasten musiikinkulutuksessa tapahtuneen muutoksen sekä sen nostattaman kasvatuksellisen keskustelun näkökulmasta.

Kasvatuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna Sanni-kohut kytkeytyivät vahvasti lapsuuden ja nuoruuden sekä niihin liitettyjen kulttuuristen sisältöjen väliseen rajankäyntiin. Tämänkaltaisella tasapainottelulla on lasten musiikkikulttuurissa pitkät perinteet, ja esimerkiksi viihdemusiikista ammentavat vaikutteet kiinnittyivät kotimaiseen lastenlauluun jo sotienvälisenä aikana. Näitä tyylillisiä ikäkausirajoja on sittemmin koeteltu lastenmusiikin

saralla moneen otteeseen. Etenkin 1990-luvun loppupuoli ja 2000-luvun alku olivat tässä suhteessa vilkasta aikaa. Tuolloin markkinoille ilmestyivät nuorten suosimia listahittejä uudelleenversioivat *Smurffit*-levyt, lasten esittämää räppiä sisältävät Ella ja Aleksi -albumit, nuorison suosikkiartistien tähdittämä *Ipanapa*-levysarja sekä lapsille tehtyä rockia soittava Hevisaurus. (Jalkanen 1992, 190–193; Leppänen 2010, 95–97; HS 12.3.2016.)

Kotimaisten menestyslevyjen vuosituhannen vaihteessa hetkellisesti nostattama lastenmusiikkibuumi sijoittui ajankohtaan, jossa lapsille suunnattu musiikkitarjonta eli murroskautta myös kansainvälisesti. Erityisen tärkeä käänne tapahtui Yhdysvalloissa, missä uudelleensovitettuja ja sanoituksiltaan ”siistittyjä” listahittejä sisältävät *Kidz Bop* -lastenlevyt avasivat tien niin sanotulle *tween music* -ilmiölle. *Tween*-käsite muodostuu englannin kielien *teen* ja *between* -sanoista, ja sillä on viitattu hieman vaihtelevasti varhaisen lapsuuden ja nuoruusiän väliin asettuvaan ikä- ja kuluttajaryhmään. *Tween music* -buumin myötä markkinoille alkoi ilmestyä entistä enemmän juuri lapsille ja varhaisnuorille suunnattua popmusiikkia. *Kidz Bop* -levyjen ohella tyylilajin tunnetuimmiksi edustajiksi kohosivat muun muassa *High School Musical* -elokuvat, *Hannah Montana* -televisiosarja sekä pop-tähti Justin Bieber. (Bickford 2012; Marsh & Bishop 2014, 57.)

Lasten musiikkimaun ja musiikinkulutuksen painopiste on siirtynyt viime vuosina yhä selkeämmin pop- ja rockvaikutteisesta lastenmusiikista kohti nuorisokulttuurisia musiikki-ilmiöitä itsessään. (Esim. Lehtikangas & Mulari 2016, 22, 30, 43; Marsh & Bishop 2014, 57; Suoninen 2014, 46–47.) *Helsingin Sanomien* toimittaja Mari Koppinen totesikin vuonna 2016, että ”[k]ovimpia nimiä pilttien keskuudessa ovat olleet Robin, Isac Elliot, JVG, Sanni ja Antti Tuisku”. Hän myös lisäsi, että lasten musiikkimaun perusteella ”voisi luulla, että teini-ikä on valahtanut alakoulun ja jopa päiväkodin puolelle.” (HS 12.3.2016; HS 2.5.2016.) Lasten kiinnostus valtavirtaista pop- ja rockmusiikkia kohtaan ei toki ole sekään uusi ilmiö (esim. von Feilitzen & Roe 1990, 54, 64). Internet- ja mobiiliteknologian yleistymisen ja ilmaiset suoratoistopalvelut ovat kuitenkin lisänneet merkittävästi nuorimpien ikäryhmien mahdollisuuksia tämän tyyppisen musiikin kuunteluun. Känne on myös mahdollistanut lapsille aiempaa itsenäisemmän ja vanhempien kontrollista vapaamman musiikinkulutuksen (ks. myös esim. Noppari 2014, 22–24; Bond 2014, 20, 32).

Myös erilaiset musiikkifaniuden muodot ovat kiinnittyneet yhä näkyvämmiin osaksi lasten musiikkikulttuuria. Poidolit ovat kuuluneet lasten arkeen viimeistään 1960-luvulta alkaen, mutta aiemmin lastenkulttuurin ja faniuden kytkös on ollut välillisempi, ja varsinkin pienempien lasten kohdalla tämä yhteys on konkretisoitunut usein leikin kontekstissa (Poikolainen 2015a, 118, 191–192; Marsh & Bishop 2014, 47, 69–70; Millard 2012, 122). Tänä päivänä lapsuuden ja fanikulttuurin kytkös vaikuttaa tiivistyneen siten, että entistä nuoremmat lapset osallistuvat musiikkifaniuden käytäntöihin entistä täysipainoisemmin ja yhä useammin myös leikin ulkopuolella. Edellä mainitut mediateknologiset muutokset ovat vauhdittaneet tätä kehitystä suuresti, mutta osansa on ollut myös esimerkiksi musiikkifaniutta koskevien negatiivisten mielikuvien lieventymisellä sekä pop- ja rockmusiikin vakiintumisella osaksi julkista äänimaisemaa (ks. Kurkela 2003, 615–617; Mäkelä 2007, 215–218; Poikolainen 2015b, 73–74).

Edellä kuvattu lasten musiikinkulutuksen ”nuorisokulttuuristuminen” ja sen luomat jännitteet kiteytyivät Sanni-kohuissa poikkeuksellisen näkyvällä tavalla. Tätä kautta kohut nostivat esiin myös tarpeen lasten musiikinkulutuksen muutosta käsittelevälle rakentavalle keskustelulle. Seuraavissa luvuissa virittelen tätä dialogia tarkastelemalla Sannin ja hänen lapsiyleisönsä ympärille julkisuudessa muodostuneita kiistoja ja niihin liittyviä kasvatuksellisia jännitteitä. Tarkastelussani keskityn erityisesti siihen, millaisista kasvatuksellis-moraalisista huolenaiheista Sanni-kohut kumpusivat ja minkälaisista lasten mediaympäristön

muutoksista nämä huolet viestivät. Lisäksi pyrin avaamaan kohujen historiallista kontekstia tarkastelemalla niitä suhteessa aiempaan populaarikulttuuria ja lasten mediankäyttöä koskevaan huolipuheeseen.

Hyödynnän tarkasteluni viitekehyksenä sosiologi Stanley Cohenin (1980) tunnetuksi tekemää ja etenkin nuorisotutkimuksessa usein sovellettua moraalipaniikin käsitettä. Käsite ja siihen aiemmassa tutkimuksessa kytkeytyvät ilmiöt tarjoavat Sanni-kohuille kiinnostavan vertailukohtaan, joka auttaa jäsentämään sekä kohujen dynamiikkaa että niiden asemaa osana lasten mediankäyttöä koskevan huolipuheen laajempaa historiallista kaarta. Moraalipaniikiksi kutsuttu normatiivinen konflikti saa Cohenin mukaan alkunsa tilanteesta, jossa jokin ilmiö, henkilö tai ryhmä alkaa näyttäytyä uhkana yhteiskunnan vallitseville arvoille ja intresseille. Näin kehkeytyvälle, usein nopeasti leimahtavalle konfliktille on määritelmänoimaista median välittävä rooli sekä toimittajien taipumus värittää ja stereotypisoida uhaksi koettuja ilmiöitä. Julkisuuden vaikutuksesta kumuloituva kriittinen huomio johtaa Cohenin mukaan siihen, että vallitsevia arvoja puolustavat vaikuttajat nousevat ”moraalisille barrikadeille”, ja lopulta julkisuuteen astuvat myös erilaisia asiantuntijastatuksia omaavat henkilöt, joiden osaksi osoitetaan tilanteen diagnosointi ja ratkaisuehdotusten esittäminen. (Cohen 1980, 9.)

Moraalipaniikin käsitettä on sittemmin kritisoitu muun muassa siitä, että se lyö usein loogisiin huoliin negatiivisen ja irrationaalisuuteen viittaavan leiman. Charles Critcher (2015, xxvii) on kuitenkin huomauttanut, että vaikka paniikki-termi ei ole täysin osuva, kuvaa se hyvin asetelmaa, jossa kollektiivinen emotio alkaa vallata alaa rakentavalta keskustelulta. Moraalipaniikki onkin syytä ymmärtää nimenomaan konfliktin dynamiikkaan ja normatiiviseen luonteeseen viittaavana, ei sen lähtökohtia arvottavana käsitteenä. Cohenin mallissa on herättänyt kritiikkiä myös sen sidonnaisuus oman aikansa julkisuuskulttuuriin. Mallia päivittänyt Thomas Johansson (2000) onkin ehdottanut moraalipaniikin rinnalle mediapaniikki-termiä, jota voi pitää eräänlaisena moraalipaniikin historiallisesti spesifimpänä alakäsitteenä (ks. myös Drotner 1999). Johansson viittaa mediapaniikilla erityisesti myöhäismodernin fragmentoituneen mediayhteiskunnan moraalisiin kohuihin, jotka ovat usein klassisia moraalipaniikkeja lyhytkestoisempia ja tiiviimmin mediakeskustelun piiriin rajautuvia. Lisäksi tämän päivän mediapaniikit ovat yhteiskunnallisilta seuraamuksiltaan ja vaikutuspiiriltään tyypillisesti Cohenin hahmottelemia moraalipaniikkeja suppeampia. (Johansson 2000.) Nämä tarkennukset vastaavat myös Sanni-kohujen yleispiirteitä. Selvyyden ja vertailukohtien historiallisen luonteen vuoksi pitäydyn kuitenkin tässä yhteydessä tutkimuskirjallisuuden yleisimmin käyttämässä moraalipaniikki-termissä.

Aineisto, menetelmät ja eettiset kysymykset

Tämä artikkeli pohjautuu *Että mitähän vittua* ja *Vahinko*-kohuihin liittyvään media-aineistoon. Aineiston toimituksellinen osa koostuu *Helsingin Sanomien*, *Ylen* ja *Iltalehden* verkkosivustojen artikkeleista. Ne tarjoavat kohuihin monipuolisen näkymän, jossa ovat edustettuna sekä kansallisen uutismedian että populaarijournalismin näkökulmat. Kokosin toimituksellisen aineiston tiedotusvälineiden omista verkkopalveluista erilaisilla sanahauilla [1]. Haut tuottivat tuloksenaan yhteensä 41 kirjoitusta, 3 radiohaastattelua ja 2 videota. Aineistoni toinen osa koostuu sosiaalisen median keskusteluista, jotka kokosin Sannin virallisen Facebook-sivun kommenttiketjuista sekä *Vauva.fi*-sivuston keskustelufoorumilta. *Vauva*-foorumi kuuluu Suomen vilkkaimpiin keskustelupalstoihin (ks. *Suomen web-sivustojen viikkoluvut*), ja populaarikulttuuriin liittyvät aiheet ovat näkyvä osa sen sisältöä. Kaikki sivuston kävijät

eivät kuulu nykyisille tai tuleville vanhemmille suunnatun foorumin kohdeyleisöön, mutta kokonaisuudessaan palstan keskustelut tavoittavat huomattavan määrän lukijoita, joille populaarikulttuuriin liittyvät kasvatukselliset kysymykset ovat ajankohtaisia. Sosiaalisesta mediasta kokoamani aineisto sisältää yhteensä 12 sanahauilla löytynyttä Vauva-foorumin keskusteluketjua sekä 28 *Että mitähän vittua* ja *Vahinko*-kappaleisiin liittyvää Facebook-päivitystä kommentteineen. Valikoitu aineisto sisältää sekä kohukappaleita nimenomaisesti käsitteleviä että niitä muussa asiayhteydessä sivuavia viestiketjuja. Ketjut sisältävät kummassakin tapauksessa myös runsaasti aiheen tai kasvatuksellisen näkökulman ulkopuolista kommentointia.

Analysoin keräämäni aineiston kvalitatiivisen sisällönanalyysin ja diskurssianalyysin piirteitä yhdistelevällä otteella (ks. esim. Eskola & Suoranta 2014; Tuomi & Sarajärvi 2011), jonka keskiössä olivat sekä Sannin lapsiyleisöjä koskevan kasvatuksellisen puheen sisältö että se kulttuurinen konteksti, josta tämä puhe kumpusi. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa tutkin sitä, millaisia kasvatuksellisesti latautuneita huolenaiheita Sannia koskeva mediakeskustelu ilmensi ja millaisiin lasten musiikinkulutuksessa tai mediankäytössä tapahtuneisiin muutoksiin nämä huolet kiinnittyivät. Samalla pyrin hahmottamaan sitä, millaisista eri positioista kappaleita koskevaa keskustelua käytiin ja millaisten mediajulkisuuteen liittyvien prosessien kautta Sannin lapsiyleisöä koskeva huolipuhe kehittyi laajaa näkyvyyttä saaneiksi mediakohuiksi. Toiseksi tarkastelin kohuihin liittyvän huolipuheen kytköksiä yleisempiin lasten mediankäyttöä koskeviin huolidiskursseihin ja niiden historialliseen kehitykseen. Aineiston käsittelyssä käytin apunani kvalitatiivisten aineistojen hallintaan ja luokitteluun tarkoitettua Atlas.ti-ohjelmaa.

Käyttämistäni aineistoista juuri sosiaalisesta mediasta kerätty materiaali kuvaa parhaiten niitä ruohonjuuritason jännitteitä, joita Sannin musiikki on aiheuttanut. Materiaalin luonne tuo kuitenkin mukanaan myös omat tutkimuseettiset pulmansa. Ne liittyvät ennen kaikkea periaatteeseen, jonka mukaan tutkittavilla henkilöillä on oikeus tietää olevansa tutkimuksen kohteena. Ongelmallista tämän periaatteen toteuttamisesta tekee se, että tutkittavien tavoittaminen on käyttämäni verkkoaineistojen kohdalla hyvin vaikeaa tai mahdotonta keskustelujen osittaisesta anonyymiydestä, viestiasetuksista ja foorumien pitkään jatkuneesta ei-aktiivisuudesta johtuen (ks. myös Laaksonen 2016, 145; Valkendorff 2014, 59). Pulmaa on kuitenkin mahdollista purkaa Malin Sveningssonin luoman sekä Heidi McKeen ja James Porterin (2009, 11) täydentämän verkkotutkimuksen eettisen nelikentän avulla. Tällä kentällä tutkimusta arvioidaan julkisen ja yksityisen sekä ei-arkaluontoisen ja arkaluontoisen akseleilla. Yksityisen ja arkaluontoisen alueelle sijoittuva tutkimus edellyttää tarkkaa tutkittavan informoimista ja suojaamista, kun taas julkisen ja ei-arkaluontoisen sektorille paikantuvia aineistoja voidaan käyttää suhteellisen vapaasti, eikä tutkittavien informoiminen tai heidän suostumuksensa hankkiminen ole välttämätöntä. (Mt.; ks. myös Tikka 2014, 48; Turtiainen & Östman 2013, 58–59.)

Vaikka julkisen ja yksityisen – ja varsinkin julkiseksi ja yksityiseksi koetun – välinen raja ei ole verkkoympäristöissä aina selvä (Markham & Buchanan 2012, 6–7; Tikka 2014, 49–51), on nähdäkseni perusteltua olettaa, että Suomen tunnetuimpiin kuuluvalla avoimelle keskustelufoorumille tai suosittuun poptähden julkiselle Facebook-seinälle kirjoittavat henkilöt ovat olleet tietoisia myös kommenttiansa laajasta näkyvyydestä. Tutkimusaineistoni ei myöskään ole sisältönsä osalta arkaluontoista: keskustelu ei ole luonteeltaan erityisen intimiä ja sen käsittely keskittyy ennen kaikkea aikuisten (tai sellaisina esiintyvien) henkilöiden kirjoittamiin kommentteihin. Vauva-foorumin osalta keskustelu on lisäksi lähes poikkeuksetta anonyymia. Näin ollen tutkimukseni sijoittuu edellä kuvatulla nelikentällä julkisen ja ei-arkaluontoisen sektorille, minkä vuoksi voidaan myös katsoa, että tutkittavien

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

tavoittamiseen tai informoimiseen liittyvät rajoitteet eivät muodosta ratkaisevaa estettä tutkimuksen toteuttamiselle.

Että mitähän vittua – Kiistakapulana kielenkäyttö

Että mitähän vittua -kappale aiheutti julkisuudessa ristiriitaisia reaktioita ensimetreiltä lähtien. Ensimmäiset kriittiset kommentit ilmaantuivat sosiaaliseen mediaan heti singlen nimen julkistamisen jälkeen. Sannin aihetta koskevan Facebook-päivityksen alle muodostunut viestiketju täyttyi nopeasti moninaisesta kappaleen nimeä, artistia ja tämän musiikkia koskevasta kommentoinnista, jonka tyyli vaihteli innokkaan ilahuneesta karkean solvaavaan. Joukkoon mahtui myös lapsiyleisöä käsitteleviä kommentteja, joiden sävy kuitenkin oli – todennäköisesti fanien runsaasta edustuksesta ja keskustelijoiden nuoresta iästä johtuen – useimmiten Sannia puolustava. Kritiikkiä kappaleen nimi sai osakseen muun muassa eräältä äidiltä, joka kirjoitti kommentissaan seuraavaa: ”Voi harmi, että menee tähän suuntaan. Meidän 6-vuotias ei tule kuuntelemaan.” Toinen naiskirjoittaja totesi hieman samaan tyyliin, että ”[n]äin aikuisena tuo nimi ei haittaa yhtään, mä ymmärrän olla laulamatta sitä kaupassa tai päiväkodissa. Mutta entäs ne pikkuset alaikäiset, joilla jää sanat päähän ja niitä sitten hoilataan joka paikassa.” (FB 2.2.2016a. Ks. myös FB 2.2.2016b.)

Nimiratkaisulla oli Facebookissa myös puolustajansa. He vastasivat Sannin arvostelijoiden kritiikkiin toteamalla, ettei artisti tee musiikkiaan lapsille ja että artistin aiempikin tuotanto on sisältänyt nuorimmille kuulijoille soveltumattomia, esimerkiksi seksiin ja päihteisiin liittyviä tekstejä. Lisäksi kommentoitiin, että voimakasta kieltä löytyi myös muiden artistien sanoituksista. Sannin puolustajat myös viittasivat artistin arvostelijoihin ”kukkahattutäteinä” ja ”mielensäpahoittajina”. Näiden verkkokeskusteluista tuttujen pilkkanimitysten tarkoituksena on tyypillisesti katkaista esitetyltä kritiikiltä terä leimaamalla arvostelu naiiviksi moralismiksi, tiukkaipaisuudeksi tai ylisuojelevaisuudeksi (ks. esim. Klemettinen 2013). Tämänäköiseen diskursiiviseen kamppailuun nimitykset valjastettiin myös Sannia koskevassa keskustelussa. (FB 2.2.2016a. Ks. myös FB 2.2.2016b.)

Kappaleen nimen julkaiseminen herätti välitöntä huomiota myös Facebookin ulkopuolella. *Iltalehden* verkkouutisissa kappaleen aiheuttamasta arvostelusta kirjoitettiin jo samaisena aamupäivänä (IL 2.2.2016). Myös *Helsingin Sanomien Nyt-liitteen* verkkotoimitus uutisoi aiheesta saman päivän aikana. ”Sanni pani uuden biisin nimeen sanan ’v****’, vanhemmat sättivät, moni puolustaa”, se totesi juttunsa otsikossa (HS 2.2.2016). Vauva-foorumilla aiheelle perustettiin oma keskusteluketjunsä, jonka viesteissä vuorottelivat Sannia kovasanaisesti arvosteleva kritiikki ja artistia puolustavat puheenvuorot. Vaikka kasvatuksellinen näkökulma ei noussut tässä ketjussa kovinkaan vahvasti esiin, oli siihen liittyvää kritiikkiä nähtävissä esimerkiksi ketjun avauskommentissa. Sen kirjoittaja totesi, että ”[m]inusta tuo on niin mautonta kun olla ja voi :D [--] Mulla ei ole lapsia, mutta ymmärrän miksi vanhemmat ovat tästä närkästyneitä.” (VF 2.2.2016.) Arvosteluun vastanneet Sannin puolustajat korostivat jälleen, ettei Sannin musiikki ole lapsille suunnattua. Eräs keskustelijoista totesi seuraavaa: ”Ne joiden lapset kuuntelee Sannia oletteko kuunnelleet sen musiikkia? Sanni ei ole tehnyt koskaan lastenmusiikkia :D ihan turha tää kohu.” Kommenttinsa vahvistukseksi hän nosti aiemmin julkaistun *Kokaiini*-kappaleen, jonka sanoituksissa kertojan parisuhde rinnastuu huumeriippuvuuteen. (Mt.)

Kappaletta koskeva keskustelu sai lisää virtaa runsasta viikkoa myöhemmin, kun itse single viimein julkaistiin (HS 10.2.2016; IL 10.2.2016; YLE 10.2.2016; FB 10.02.2016a; FB 10.2.2016b; VF 10.2.2016). Tässä vaiheessa yleisölle avautui myös kappaleen nimen

tausta: otsikko ja lyriikat kuvasivat kertojan tunteja sen jälkeen, kun tämä tajusi tullessaan petetyksi parisuhteessaan. Uskottomuuden aiheuttama suuttumus välittyi erityisesti kappaleen kertosaikeesta:

*Että mitähän vittua?
Mulla alkaa huumori loppua.
Kiva et on kavereita,
mut frendit ei tee fritsuja.
Että mitähän vittua?
Kohta alkaa legot [so. hampaat] tippua.
Sun jurrikielareista
kuulin vähän juttua.*

Kappaleen herättämät reaktiot jatkuivat singlen julkaisemisen jälkeen entistä ristiriitaisempina. Single sai monilta sosiaalisen median käyttäjiltä ihastunutta palautetta, ja kappale rikoi musiikkisovellus Spotifyssa suoratoistopalvelujen päiväkohtaisen Suomen ennätyksen 349 691 kuuntelukerrallaan (*Sanni striimasi ennätysajassa kultaa*). Samaan aikaan artistin osakseen saama kritiikki jatkui voimakkaana. Keskustelun edetessä muutamat arvostelijat kiinnostivat kiroilun lisäksi huomiota muun muassa kertosaikeen aggressiivisuuteen. Yksi Vauva-foorumien keskustelijoista kirjoitti toukokuuisessa kommentissaan, että häntä ”kylmää lähinnä ajatus, kohta alkaa legot tippua, laulussa on hyväksytty lyöminen. Se että pettäminen on väärin, ei oikeuta lyömään.” (VF 22.5.2016.) Elokuussa eräs kommentti yhdisti huolen nimenomaan lapsiin todeten, ettei 10-vuotiaita pidä totuttaa ajatusmaailmaan, jossa ”pidetään toiseen kohdistettua väkivaltaa hyväksyttävänä asiana” (VF 16.8.2016b; ks. myös VF 26.8.2016).

Kaiken kaikkiaan lapsiyleisöön liittyvä huoli nousi kappaleen kirvoittamassa kohussa keskeiseen rooliin. Vittu-sanan sijoittaminen kappaleen otsikkoon oli jo sellaisenaan provokatiivinen ratkaisu, ja osa arvostelijoista pitikin sitä laskelmoituna mediatempuna. Lopullisen syyksen kohu sai kuitenkin vasta nimen aiheuttaman närkästyksen yhdistyessä vanhempien kasvatukselliseen huolipuheeseen. Kasvatuksellisesti ja moraalisesti väritynyt huolidiskurssi toi kiistaan myös moraalipaniikeista tuttuja piirteitä. Niitä vahvasti entisestään se, että media tarttui diskurssin herättämiin jännitteisiin aktiivisesti. Sannia koskevan kirjoittelun sävy ei poikennut sosiaalisen median kärkevästä keskustelukulttuurista kovinkaan räikeästi, mutta ilmiöön liittyvät jännitteet saivat poikkeuksellista näkyvyyttä niitä koskevan värikkään uutisoinnin seurauksena. Tämä johti otsikoihin ja kommentointiin, joiden perusteella vanhempien kriittisten reaktioiden laajuus ja voimakkuus todennäköisesti näyttäytyivät mittavampina kuin ne todellisuudessa olivatkaan. Näin uutisointi lisäsi vettä debattia pyörittävään myllyyn uusintaen samalla sen taustalla vaikuttavia normikonflikteja. Tässä suhteessa kappaleen aiheuttama kohu noudattikin moraalipaniikeille tyypillistä kumuloituvaa ja itseään ruokkivaa dynamiikkaa esimerkillisellä tavalla.

Vaikka tapaukseen ja sen käsittelyyn liittyi paikoittaista kärjistymistä ja konfliktin mitasuhteiden hämärtymistä, välittyi kohun taustalta aito huoli siitä, millaisia vaikutteita tämän päivän populaarimusiikki nuorelle yleisölle ja erityisesti lapsille välittää. Kappaleen nostattamaa kritiikkiä onkin mahdollista tulkita myös tiivistymänä yleisemmästä moraalista pahenuksesta ja huolesta, jota seksiä, alkoholia ja ronskia kielenkäyttöä sisältävät laululyriikat ovat kasvattajissa viime aikoina aiheuttaneet. Tätä tulkintaa tukee se, että kappaleta koskevassa keskustelussa viitattiin myös muihin lyriikoillaan arvostelua herättäneisiin nykytähtiin, erityisesti roiseista sanoituksistaan tunnettuun räppäri Petri Nygårdiin (FB

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

2.2.2016a; VF 2.2.2016; VF 22.5.2016). Aihetta koskevaan keskusteluun osallistui myös *Helsingin Sanomat*, jonka lasten musiikkimakua käsittelevässä jutussa todettiin seuraavaa:

Fakta on kuitenkin tämä: tällä hetkellä erittäin moni suomalaislapsi kuulee lauluja, joissa kerrotaan ”madafakin darrasta”, ”hutsuista” ja ”seksipommeista”. Pitäisikö tähän jotenkin puuttua? Ja ennen kaikkea, onko tällainen musiikki lapselle vaaraksi? Kyllä se voi olla. (HS 2.5.2016.)

Kirjoitus syventyi lähinnä räppäri Cheekin naisia alentaviin sanoituksiin ja videoihin sekä Erinin seksiviittauksia sisältävään *Vanha nainen hunningolla* -kappaleeseen, mutta tekstin ohien oli liitetty myös Sannin kuva. Kuvatekstissä viitattiin *Että mitähän vittua* -kappaleen taannoiseen menestykseen, ja onkin todennäköistä, että singlen aiheuttamalla kohulla oli oma roolinsa jutun syntyprosessissa. (HS 2.5.2016.) Juttu poiki ilmestymispäivänään lyhyen keskusteluketjun myös Vauva-foorumin puolelle. Ketjun perustanut keskustelija liitti avauskommenttiinsa *Helsingin Sanomien* verkkoartikkelin linkin ja loi samalla sillan Sannin sanoitusten herättämän arvostelun ja jutusta välittyvän yleisemmän huolikuvan välille:

Kuunteleeko sinunkin lapsesi Cheekin sairasta maailmankuvaa huokuvia bissejä tai vaikka Sannin ”Mitähän vittua” ja ”pojat ei puhu ne juo bissee ja haemeen alle ne vilkuilee, pojilla menee aina tunteisiin, kun niiden kiekko ei mee mun maaliin” törkeyksiä? (VF 2.5.2016.)

Tekstin kiivas sävy voi viitata myös verkossa toisinaan esiintyvään tahalliseen provosointiin eli ”trollaukseen”, mutta kommentti sai joka tapauksessa osakseen myös tukea ja kannatusta (mt.).

Kasvatuksellisesti väritynyt huolipuhe ei kuitenkaan ole populaarimusiikin saralla uusi ilmiö. Kiroilu, seksi, päihteet ja väkivalta ovat olleet ”rodun”, politiikan ja uskonnon ohella keskeisimpiä populaarimusiikkiin liittyvien kulttuurikonfliktien ja moraalipaniikkien aiheita viimeistään 1950-luvulta lähtien (Gronow 1990, 234–240; Martin & Segrave 1988; Roberts & Christenson 2001; Springhall 1998, 149–151). Samankaltaiset huolenaiheet ovat olleet vuosikymmenten ajan – ja osittain pidempäänkin – toistuvia lasten ja nuorten media-kulutusta koskevien pelkojen ja paniikkien aiheita myös muilla mediankulttuurin aloilla (Drotner 1999; Springhall 1998; Wartella & Robb 2011; Poikolainen 2015a, 24). Toisaalta Sanni-kohut viittaavat siihen, että näistä, osin jo lieventyneistä huolenaiheista on tulossa uudella tavalla ajankohtaisia nimenomaan pienten lasten musiikinkulutuksen yhteydessä – kontekstissa, jossa niitä ei ole aiemmin jouduttu laajemmin käsittelemään.

Vaikka huoli populaarimusiikin ja lapsiyleisöjen suhteesta on monilta osin ymmärrettävää, on hyvä muistaa, ettei lasten kulttuuri ole muiltakaan osin irrallinen aikuisten ja nuorten kulttuurista tai niissä esiintyvistä ”sopimattomuuksista”. Kiro sanat ja ”tuhmat jutut”, samoin kuin esimerkiksi väkivaltaiset ja seksuaaliset leikit, kuuluvat olennaisella tavalla lastenperinteeseen ja ovat tiettyssä mielessä jopa autenttisemmin lasten ”omaa” kulttuuria kuin vaikkapa aikuisten tuottamat lastenkirjat ja -elokuvat (Virtanen 1970, 7, 57–63, 90–92, 110–112, 222, 227–233; Kontula & Haavio-Mannila 1995, 114–115). Toisaalta *Että mitähän vittua* -kappaleen ympärille muodostunutta keskustelua voi punnita myös idolin esikuvallisuuden näkökulmasta. Tällöin keskeistä ei ole niinkään se, tuoko populaarimusiikki lastenkulttuuriin sille ennestään vieraita sisältöjä, vaan se, voidaanko popidolien katsoa legitimoivan käyttäytymisellään esimerkiksi lasten keskuudessa esiintyvää kiroilua tai ikätoverien epäasiallista kohtelua.

On myös syytä huomioida, että lastenkulttuurin muutosta koskeva moraalinen kritiikki johtaa helposti ylireagointiin, mikäli lapsuus ymmärretään viattomana, passiivisena ja aikuiselämän ilmiöiltä suojattuna elämänvaiheena. Tämä moraalipaniikeille tyypillinen tapa mieltää lapsuutta on omiaan häivyttämään lasten omaa toimijuutta (esim. Hardy 2015, 124; Bond 2014, 32): sitä, etteivät lapset suinkaan aina hyväksy tai omaksu populaarikulttuurin välittämiä sisältöjä kriittikömmästä. Lapsiyleisön toimijuus unohtuu helposti myös lasten ja populaarimusiikin suhteesta puhuttaessa. Yksittäiset Sannia koskevat sosiaalisen median kommentit osoittavat kuitenkin, ettei pienten lasten mediasuhde ole tässä tapauksessa yksioikoisen passiivinen. Eräs äiti esimerkiksi kuvasi lapsensa reaktioita *Että mitähän vittua* -kappaleeseen seuraavasti: ”Mun 7v lapsi eilen luki ton biisin nimen. Ei halunnut sanoa vittua ääneen. Totesi sitten, että kaikki Sannin biisit ei sovi lapsille, mutta jotkut sopii.” (FB 2.2.2016a; ks. myös FB 10.2.2016a; FB 12.2.2016.)

Lasten korville sopimattomiksi tulkittujen sanoitusten ja niiden mahdollisten haittavaikeutusten ohella kappaleen ympärillä käyty keskustelu heijasteli huolta arkisen mediamaisheman ja lasten mediakulutuksen entistä heikommasta kontrolloitavuudesta. Tässä suhteessa kohussa voi nähdä yhtymäkohtia moniin klassisiin moraalipaniikkeihin, joiden nostattajina ovat tyypillisesti olleet juuri uusiin median muotoihin ja sisältöihin sekä niiden valvonnan vaikeuteen liittyvät pelot (Drotner 1999; Springhall 1998; Wartella & Robb 2011). Viime vuosina tämänkaltaista lasten mediankäyttöä koskevaa huolipuhetta on virittänyt erityisesti internetin ja mobiiliteknologian yleistymisen (esim. Noppari 2014, 115; Bond 2014, 20, 32). Facebook-keskusteluissa esille nousivat internetin, YouTuben ja Spotifyn lisäksi myös radio ja televisio, joiden kautta sopimattomiksi koetut kappaleet kaikuivat lasten korviin myös silloin, kun musiikkia ei aktiivisesti haettu tai kuunneltu (FB 2.2.2016a; FB 9.2.2016; VF 2.2.2016; VF 22.5.2016). Facebookissa eräs kommentoija – Sanni-fani ja äiti myös itse – totesi, että ”[j]os näinkin huipulla oleva loistava artisti julkaisee sinkkubiisin, sitä soiteetaan varmasti netin lisäksi radiossa, telkkarissa ja ihan joka puolella. Siltä ei voi välttyä.” (FB 2.2.2016a). Kyse ei toisin sanoen ollut ainoastaan digitaaliteknologian tarjoamista uudennlaisista, entistä vapaammista käyttöympäristöistä, vaan myös siitä, että perinteisen median koettiin muuttuneen sisällölliseltä linjaltaan vapaamielisemmäksi.

***Vahinko* – Ongelmallista seksuaalisuutta, kyseenalaista naisuutta**

Loppukevät ja kesä 2016 olivat Sannia koskevan julkisen keskustelun osalta rauhallisempaa aikaa, vaikka sosiaalisessa mediassa julkaistu, laulajan hoikan ulkomuodon paljastava lomakuva herättikin eri keskustelualustoilla spekulatioita anoreksiasta ja jopa huumeidenkäytöstä (IL 25.5.2016; HS 6.10.2016). Elokuun puolivälissä Sannin musiikki nousi kuitenkin jälleen näkyvästi otsikoihin. Artistin *Vahinko*-single oli ilmestynyt jo aikaisemmin kesällä, ja nyt oli kappaleen musiikkivideon vuoro. Video oli koottu fanien Sannille ensin spontaanisti ja myöhemmin pyynnöstä lähettämistä videotallenteista, joilla he ”lipsynkkasivat” (engl. *lip sync*) eli lauloivat kappaleen tahdissa ikään kuin sitä itse esittäen. (FB 15.8.2016; FB 23.6.2016.) Video alkoi saada mediassa välitöntä kritiikkiä, jonka päähuomio kiinnittyi videolla esiintyvien fanien nuoren iän ja seksiin viittaavien lyriikoiden suhteeseen. Erityisesti esiin nousi kappaleen kertosaie, jossa varattuun henkilöön epätoivoisesti ihastunut kertoja esittää olevansa valmis vaikkapa vain yhden kerran ”vahingoksi”:

*Jos haluat testaa mua yhen kerran vaan,
mulla on mesta mihin mennä.
Siellä on kaapissa pari Coronaa,
jos meil ei juttu muuten lennä.*

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

*Jos haluat niin jää tyynyjuttelemaan,
mutta jos et, annan sun mennä.
Mulle on ilo olla sun vahinko.*

Näkyvimmin aiheeseen tarttui Helsingin Sanomien toimittaja Jussi Lehmusvesi, joka kritisoi Sannin videota sekä toimittajan että 7-vuotiaan Sanni-fanin isän roolissa. Videon julkaisua seuraavana päivänä ilmestyneessä tekstissään hän kirjoitti näin:

Nuorimmat tytöt näyttävät korkeintaan ekaluokkalaisilta. ’Mulle on ilo olla sun vahinko, vahinko va va vahinko’, he laulavat. Videota katsellessa aikuiselle tulee epämiellyttävä olo. Testattavaksi tarjoutuminen ei pitäisi kuulua pikkutyttöjen ajatusmaailmaan ja tulkintani mukaan video flirttailee pedofilian kanssa. (HS 16.8.2016.)

Sosiaalisessa mediassa alaikäisten, pääsääntöisesti naispuolisten fanien mukaan ottamista oli arvosteltu jo videon julkaisupäivänä. Tälläkin taholla erityistä paheksuntaa herätti muutamassa kohdin esiintyvien pienten tyttöjen osuus. Vauva-foorumille perustettiin pian äänestys, jossa tiedusteltiin foorumin käyttäjien mielipidettä asiasta. Äänestyksen laatinut keskustelija pohjusti aiheita seuraavasti: ”voi luoja, pienetkin lapset laulamassa kaapista löytyvästä bisestä ja ’mä haluan olla sun vahinko’...oon ehkä hiekkap*llu mut musta toi ei oo sopivaa...” (VF 15.8.2016. Ks. myös FB 15.8.2016.) Seuraavana aamuna aiheelle perustettiin foorumilla oma keskusteluketjuna, jonka aloittaja kertoi pitävänsä lasten mukanaoloa ”sairaana”. ”Ei ihmeekään, että aikuiset miehet kiinnostuu pikkutyttöistä”, hän totesi. (VF 16.8.2016a. Ks. myös VF 16.8.2016b.) Sannia myös puolustettiin, ja esimerkiksi Vauva-foorumin äänestyksen 35 vastaajasta lähes puolet oli sitä mieltä, että video oli joko ”Ihan ok” tai ”Aivan ihana” (VF 15.8.2016). Monet puolustajista pitivät aiheesta nousutta kohua liioiteltuna todeten, että olivat itsekin laulaneet lapsuudessaan seksiaiheisiä kappaleita ilman suurempia haittavaikutuksia.

Aiheesta virinnyt keskustelu ja Lehmusveden yhteydenotto Warner Musicin suuntaan johtivat siihen, että video poistettiin levityksestä tuotantoyhtiön ja artistin päätöksellä jo julkaisua seuraavana päivänä. Sekä Warner Musicin edustaja että Sanni muistuttivat, että videolla esiintyvien lasten vanhemmilta oli pyydetty luvat videon tekoa varten. (FB 16.8.2016; HS 16.8.2016; HS 17.8.2016a.) Aiheita koskeva keskustelu kuitenkin jatkui, ja tässä vaiheessa puheenvuoro osoitettiin Cohenin hahmotteleman moraalipaniikkimallin mukaisesti asiantuntijatahoille. Seuraavana päivänä tapausta kommentoivat mediassa muun muassa Warnerin kotimaisen tuotannon päällikkö Asko Kallonen, Väestöliiton nuorisolääkäri Miila Halonen sekä musiikkikasvattaja Sanna Salminen. *Helsingin Sanomille* antamassaan haastattelussa Halonen ja Salminen pitivät videon poistamista välttämättömänä. Samoilla linjoilla oli Kallonen, joka myös korosti, ettei Warner Musicilla oltu tietoisia Sannin videon sisällöstä. (HS 17.8.2016a; HS 17.8.2016b.) Muusikko Maija Vilkkumaa sen sijaan otti kysymykseen selkeän puolustavan kannan ja kertoi pitävänsä videon herättämää kohua keski-ikäisten miesten tyttöihin kohdistamana ahdistavana suojeluna sekä kappaleen ”likaamisena” fanien silmissä (HS 17.8.2016a). Kahta päivää myöhemmin kohu oli esillä myös Ylen aamu-tv:ssä, jossa haastateltavana oli videoon hyvin kriittisesti suhtautunut lastenpsykiatri Jari Sinkkonen (YLE 19.8.2016a). Myös fanit reagoivat kokuun ja videon poistoon omalla tahollaan. He vastasivat levy-yhtiön ja asiantuntijoiden linjauksiin lataamalla verkkoon oman, alkuperäistä käsikirjoitusta mukailevan versionsa videosta (YLE 25.8.2016).

Vahinko-videon herättämän kohun voi katsoa tiivistäneen useita digitaalisen mediakulttuurin aikakaudelle tyypillisiä jännitteitä. Lasten internetin ja mobiiliteknologian käyttöä koskeva kasvatuksellisuus-moraalinen huoli on liittynyt usein juuri seksuaalisuuteen. Poikien osalta huolen keskipisteenä on ollut muun muassa pornon katselu. Tyttöjen osalta pelkona on ollut *Vahinko*-kohun tapaan se, että heidän verkkoon itsestään tuottama seksuaalissävyyteinen kuvasisältö päätyy esimerkiksi pedofiilien käsiin. (Bond 2014, 133, 136–141; Kupiainen 2013, 7, 9–11; Noppari 2014, 103–104; ks. myös Happo 2013, 32; Pajamäki 2013, 58). Nämä huolet ovat kasvaneet useissa tapauksissa moraalipaniikeiksi, vaikka verkkokäytön haittavaikutuksia ja riskejä koskeva näyttö onkin itsessään melko ristiriitaista (esim. Quayle 2015, 103; Greer 2015, 139). Sannia koskevassa keskustelussa pedofiilian pelkoa (ks. myös FB 16.8.2016) lisäsi entisestään se, että internetiin ladatusta sisällöstä tiedettiin jäävän pitkä jälki (tämä piti paikkaansa myös *Vahinko*-videon kohdalla, sillä tätä kirjoitettaessa virallisesti poistettu video oli edelleen löydettävissä verkosta). Kyse ei toisin sanoen ollut vain siitä, että lapset lauloivat heille sopimattomia lauluja, vaan ennen kaikkea siitä, että tilanne oli videoitu ja ladattu verkkoon, missä yleisöpohjan, vastaanoton ja levityksen kontrolloiminen on hyvin vaikeaa. Eräs Vauva-foorumin keskustelijoista ilmaisi asian näin: ”Laulakoon lapset kotonaan mitä haluat, itekin hoilasin Leevi and the Leaving-sin Rakkautta työkälyä tyytyväisenä automaattilla. Mutta jos näkisin nyt julkisen videon, jossa itse 8-vuotiaana laulan haluavani tulla seksuaalisesti hyväksikäytetyksi, niin kylläpä etoisi.” (VF 16.8.2016a.)

Keskustelun kiistakysymyksiksi nousivat myös musiikki ja sen mahdollisesti välittämät huonot vaikutteet. Psykiatri Jari Sinkkonen totesi Ylen aamu-tv:n haastattelussa, että *Vahingon* kaltainen musiikki tuo lasten elämään siihen kuulumatonta, aikuisten kulttuurista kumpuavaa seksuaalista sisältöä (tosin samassa yhteydessä hän muistutti myös lasten olevan seksuaalisia olentoja). Sinkkonen kytki *Vahinko*-kohun osaksi laajempaa, lapsiyleisöjen kannalta ongelmallista jatkumoa: ”kehitystä, joka on alkanut ehkä viistoista-, kaksikyt vuotta sitten, jolloin [...] tämmösten popidolien, Madonnan, Christina Aguileran, Spice Girlsien tällaiset videot olivat erittäin suorasukaisia. Vaikka niissä ei lapsia ollutkaan, niin ne oli avoimen eroottisia, ja sitten pikkulikat niistä kyllä otti näitä elementtejä.” (YLE 19.8.2016a.) Sinkkonen ajatus Sannin musiikista osana populaarimusiikin yhä avoimemmin seksuaaliseksi muuttuvia sisältöjä on monelta osin perusteltu, mutta mediakasvatuksen kannalta on tärkeää, ettei trendin tai sen vaikutusten oleteta kohdistuvan vain tyttöihin tai palautuvan ainoastaan naispuolisiin artisteihin.

Osa keskustelijoista katsoi, etteivät *Vahinko*-kappaleen seksuaaliset viitteet olleet ongelmallisia yksin olemassaolonsa, vaan myös sisältönsä puolesta. Kappaleen lyriikoiden ajateltiin toisin sanoen kannustavan lapsia ja nuoria vääränlaiseksi koettuun seksuaalimoraaliin. Eräs Vauva-foorumin keskustelija ihmettelikin, onko Sannin ja hänen levy-yhtiönsä tarkoituksena ”aivopestä pikkutyötöt niin, että he alkavat mahdollisimman nuorena harrastamaan irtosuhteita” (VF 16.8.2016a; ks. myös VF 19.6.2016). Kysymys lasten kyvystä hahmottaa sanoitusten epäsuorasti ilmaistua seksuaalisuutta ja sen merkityksiä ei noussut kriittikissä juurikaan esiin (ks. kuitenkin HS 16.8.2016).

Seksuaalinormien ohella kipupisteeksi muodostui se, millaista naiseutta kappaleen lyriikoista välittyvän seksuaalisuuden katsottiin edustavan. Näin asiaa linjasi eräs Vauva-foorumin äideistä:

Kolmen tytön äitinä saisin kyllä paskahalvauksen, jos tytöt eivät arvostaisi itseään pätäkääkään vaan tarjoaisivat itseään jollekin tyyliin "mennäänks paa-nee, jos ei juttu luista otetaan pari bissee, ei haittaa vaikka häippäisit menee,

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

ei haittaa vaikka mä olisinkin sun parisuhteen syrjähyppyvahinko”[.] Siis jotain rotia naiset - rakastakaa ja arvostakaa itseänne <3 (VF 16.8.2016b.)

Samantyyppinen vallitsevien naiseuden ihanteiden ja sukupuolittuneiden käyttäytymisnormien rikkominen saattoi olla osasyynä myös *Että mitähän vittua* -kohun synnyssä. Eräs Vauva-foorumin käyttäjä ihmettelikin aihetta koskevassa kommentissaan sitä, ”miksei kukaan itkenyt, kun [A]pulanta lauleli vääryyttä perkele. Miehet saa kirota, naiset ei?” (VF 2.2.2016.)

Vahinko-kappaletta ja koko Sannin tuotantoa käsittelevä keskustelu palasi toistuvasti myös kysymykseen populaarimusiikin lapsiyleisöjä koskevasta kasvatuksellisesta vastuusta ja sen jakautumisesta. Kysymys on kuitenkin mutkikkaampi kuin asian ympärillä käyty debatti antoi ymmärtää. Monissa aihetta koskevissa kommentissa vastuu lasten mediankäytöstä ja sen valvonnasta osoitettiin ensisijaisesti tai jopa yksinomaan vanhemmille. ”Kun käydään ikuista keskustelua siitä, millainen vastuu artistilla on fanejaan kohtaan, sysään kasvatusvastuun vanhemmille”, kirjoitti esimerkiksi Ylen Sofia Thurén Sannin sanoituksiin liittyen (YLE 16.8.2016). Toisessa vaakakupissa painavat kuitenkin teknologian kehittyessä heikentyneet lasten mediankäytön kontrolloinnin mahdollisuudet. Tässä suhteessa ei ole yllättävää, että monet keskusteluun osallistuneista vaativat suurempaa kasvatuksellista vastuuta myös Sannilta tai hänen levy-yhtiöltään. Vastuun siirtäminen artistin suuntaan on kuitenkin sekä ongelmallista, sillä tällä taholla vastaan tulevat pian kysymykset perustuslaissa turvattun taiteen vapauden rajoittamisesta (ks. Rautiainen 2007). Toisaalta on aiheellista pohtia jälleen myös sitä, luoko Sannin kaltaisten artistien asema lasten idoleina – ei siis pelkinä taiteilijoina – taiteilijanvapauden vähintäänkin moraalisisessä mielessä ylittävää kasvatust vastuuta. Sannin kohdalla asian arviointia vaikeuttaa entisestään se, ettei hän ole tehnyt musiikkiaan missään vaiheessa lapsiyleisölle. Vaikeiden ja arkaluontoisten aiheiden avoin käsitteleminen on lisäksi ollut keskeinen osa hänen taiteellista ilmaisuaan varhaisesta tuotannosta lähtien.

Muutamissa kommentteissa vedottiin myös tiedotusvälineisiin ja niiden itsekontrolliin sisällön lapsiystävällisyyden lisäämiseksi. Eräässä foorumiviestissä todettiin, että ”[j]os radioasemilla olisi moraaliksi korkealla niin ne eivät edes soittaisi tätä ’naiset ovat vain pika-panoja’ sanoman omaavaa biisiä” (VF 16.8.2016a). Tämäkin näkökulma on problemaattinen: ei yksin kaupallisen median markkinavetoisen toiminnan vuoksi, vaan myös siksi, että yhä suurempi osuus musiikista välittyy kansainvälisistä suoratoistopalveluista. Niissä perinteisestä mediasta tuttu toimittajien portinvartijan rooli on pitkälti kadonnut, ja mahdollisuudet sisältöjen kontrolliin ovat muutenkin rajalliset materiaalin valtaisan määrän ja kielimuurin vuoksi.

Muutamissa kohdin keskustelusta välittyi myös toisenlainen näkökulma, jossa Sannin tuotantoon liittyviä jännitteitä hahmotettiin ongelmallisuuden sijaan, tai pikemminkin sen rinnalla, myös niihin sisältyvän kasvatuksellisen potentiaalin kautta. Väestöliiton Miila Halonen esimerkiksi piti videon poistoa välttämättömänä, mutta totesi samalla, että *Vahinko*-kappaleessa vanhemmille tarjottiin ”valttikorttia, jonka avulla voi lähteä puhumaan siitä, mitä esimerkiksi seurustelu tarkoittaa ja mitä seksi tarkoittaa” (HS 17.8.2016b). Ylen siteeraamassa Sexpon kannanotossa korostettiin, että ”[j]os lapsi hämmentyy tai ihmettelee jotakin näkemäänsä tai kuulemaansa seksiaiheista sisältöä, on vanhemman tehtävä selittää, mistä on kyse ja tarjota lapselle turvallinen mahdollisuus saada tietoa, pohtia asiaa ja kertoa tunteistaan” (YLE 19.8.2016b). Tämä näkökulma jäi kuitenkin lähinnä asiantuntijatahojen kontolle, ja se ilmentääkin uusimpia mediakasvatuksen lähestymistapoja. Niiden mukaan kyseenalaisetkin mediasisällöt voidaan nähdä hedelmällisinä heijastuspintoina, joita vasten

seksuaalisuuden kaltaisia hankalia ja kiusallisia kysymyksiä voidaan käsitellä luontevasti, lasten omien kiinnostuksenkohteiden kontekstissa (ks. esim. Salomaa 2016).

Lopuksi

Että mitähän vittua ja *Vahinko*-kappaleiden herättämä julkinen keskustelu valottaa mielenkiintoisella tavalla lasten musiikinkulutuksessa ja mediankäytössä viime vuosina tapahtunutta murrosta sekä sen aiheuttamia jännitteitä. Kohuihin sisältyneet kasvatukselliset ja moraaliset jännitteet liittyivät ennen kaikkea siihen, että nuorten ja aikuisten elämänpiiriin kuuluvien sisältöjen katsottiin valuvan tai tunkeutuvan myös lasten mediakulttuurin puolelle. Huoli liittyi lähinnä seksuaalisiin sisältöihin, kovaan kielenkäyttöön sekä kyseenalaisiksi koettuihin seksuaalisuuden ja naiseuden malleihin. Toisaalta lapsiyleisöjä koskeva huoli puhe kytkeytyi myös mediateknologian muutokseen. Tässä suhteessa keskustelun taustalta välittyi erityisesti huoli internetin ja mobiiliteknologian käytön lisääntymisestä sekä siihen liittyvästä valvonnan vaikeudesta. Lisäksi debatti toi esiin monimutkaisen kysymyksen populaarimusiikin sisältöihin liittyvästä kasvatustavasta ja sen jakautumisesta mediakulttuurin eri toimijoiden välillä.

Sanni-kohujen taustalla vaikuttavat jännitteet ovat monilta osin ymmärrettäviä, ja niihin liittyvä kritiikki näyttää nousseen aidosta lasten hyvinvointia koskevasta huolesta. Aihetta koskevaan keskusteluun liittyi kuitenkin myös moraalipaniikeille tyypillistä emotionaalista ja subjektiivista retoriikkaa, jota kiistojen saama mediahuomio paniikeille ominaisella tavalla entisestään ruokki. *Että mitähän vittua* -kappaleen kohdalla lienee liioittelua puhua kokonaisvaltaisesta moraalitai mediapaniikista, mutta tässäkin tapauksessa kohun dynamiikka seurasi monin paikoin paniikeista tuttua mallia. Moraalipaniikeille tyypillistä oli myös se, että Sanni-kohuja ympäröivä keskustelu eteni aikuisten ehdoilla, eikä lasten omalle äänelle tai toimijuudelle jäänyt suuremmin tilaa varsinkaan Sannia kritisoivassa puheessa. Tämän seurauksena kritiikki toisintä usein perinteistä, uuden lapsuudentutkimuksen kritisoimaa kuvaa, jossa lapsuus näyttäytyy puhtaana ja viattomana elämänvaiheena ja lapsi ennen kaikkea kasvatuksen kohteena (ks. esim. Jenkins 1998; Bond 2014, passim.). Sannin osaksi jäi näissä tapauksissa lähinnä lapsuuden viattomuutta koettelevan ulkopuolisen uhan rooli.

Sanni-kohujen tarkastelu moraalipaniikkien historiallista kaarta vasten osoittaa myös sen, etteivät kohuista välittyvät huolenaiheet olleet populaari- ja mediakulttuuria koskevassa keskustelussa sen enempää uusia kuin erityisen poikkeuksellisiakaan. Huolipuhe oli pikemminkin osa paljon laajempaa, arvopohjaltaan melko hitaasti muuttuvaa moraalisen sääntelyn rakennetta, jonka vallitsevia normeja uusintamaan pyrkivä mekanismi aktivoituu erilaisissa mediakulttuurin murroskohdissa (ks. myös Cree, Clapton & Smith 2015). Sanni-kohujen kohdalla tällaisia murroksen ulottuvuuksia olivat etenkin mediakulttuurin nopea digitalisoituminen sekä lapsiyleisöjen muuttuva rooli musiikkimarkkinoilla. Nämä muutokset näyttäivät tuoneen nuorisokulttuurin kontekstista tuttuja, osin jo taaksejääneitä kasvatuksellisia kiistoja entistä enemmän myös lastenkulttuurin piiriin, missä ne ovat nousseet esiin uudella tapaa ajankohtaisina.

Sanni-kohuissa neuvoteltiin lapsia koskeville moraalisille konflikteille tyypilliseen tapaan myös yleisemmän tason kulttuurisista normeista (ks. Drotner 1999, 597, 599, 613), joiden sisällöt eivät suinkaan rajautuneet vain lapsuuden piiriin. Tämänkaltaisia normatiivisia neuvotteluja käytiin myös osin kasvatukselliseen asuun puettuna. Näin voi ajatella tapahtuneen esimerkiksi keskustelussa, jota Sannin kappaleista välittyvät naiseuden ja seksuaalisuuden kuvastot herättivät. Kysymykset ”hyvän” tai ”oikeanlaisen” aikuisuuden nor-

meista sekoittuivat lapsuutta ja kasvatusta koskeviin neuvotteluihin myös muissa yhteyksissä, osittain ehkä tiedostamattomastikin. Esimerkistä käyvät kommentit, joissa viitattiin musiikkikappaleista sopimattomia säikeitä poimiviin ja niitä julkisilla paikoilla toisteleviin lapsiin. Näissä tapauksissa voi pohtia, missä määrin tämäntyyppisten kokemusten tai mielikuvien aiheuttama harmi liittyi siihen, että sanoitusten omaksumista pidettiin lapselle haitallisena, ja missä määrin kyse oli pikemminkin aikuisen kasvatuksellisen uskottavuuden kyseenalaistumisesta.

Sannin ja hänen lapsiyleisönsä suhdetta koskevaa keskustelua ja siinä esiintyviä ristiriitoja voi tulkita myös signaalina lapsuuden ja nuoruuden (ja paikoin myös lapsuuden ja aikuisuuden) välisten ikäkausirajojen huokoistumisesta. Tämän kehityksen herättämistä jännitteistä voi nähdä jälkiä useissa kiistoissa ja moraalipaniikeissa, joita populaarikulttuurin ympärille on viime vuosikymmeninä syntynyt. Muuttuvan mediamaiseman vauhdittamaan huokoistumiseen on viitattu näissä yhteyksissä muun muassa lapsuuden ”eroosiona” (Levin 2013, 96) tai jopa ”katoamisena” (Postman 1985). Kyseinen prosessi voidaan nähdä edelleen osana laajempaa, lapsuuden ulkopuolelle ulottuvaa myöhäismodernia murrosta, jossa erilaisista elämäntyyllillisistä piirteistä ja kuluttamisen tavoista on tullut yhä vähemmän biologisiin ikäkausiiin sidottuja tai niiden määrittämiä (ks. esim. Levin 2013, 80, 106–107; Nikander 1999, 28–36). Murros on merkinnyt usein juuri nuoruuteen ja nuorisokulttuuriin liittyneiden ilmiöiden muuttumista tavoitelluiksi elämänsisällöiksi myös nuorison ulkopuolella (esim. Hoikkala 1993, 16–17).

Riippumatta siitä, millaisiin laajempiin kehityskulkuihin Sannia ja hänen lapsiyleisöään koskeva huolipuhe lopulta liittyy – tai missä määrin huolenaiheet resonoivat lasten arkitodellisuuden kanssa – vaikuttaa ilmeiseltä, että lasten musiikinkulutusta ja faniutta koskevalle keskustelulle on kasvavaa kulttuurista tilausta. Rakentava keskustelu edellyttää kuitenkin sitä, että myös tutkijat ja kasvatustieteilijät ammattilaiset kiinnittävät aiempaa enemmän huomiota lasten musiikkimaun muutokseen ja heidän omaksumiinsa faniuden käytäntöihin. Hedelmällisen keskustelun kannalta on lisäksi olennaista, että keskustelun keskiössä oleva yleisöryhmä, lapset, otetaan mukaan dialogiin. Vaikka lasten kuulemista ja heidän oman kokemusmaailmansa huomioimista on peräänkuulutettu lapsudentutkimuksessa jo pitkään, on esimerkiksi alle kouluikäisten lasten mediankäyttöä tutkittu usein aikuisilta kysymällä (Mulari 2016, 16–17). Tämä pätee osin myös tähän artikkeliin.

Rakentavan keskustelun toteutuminen edellyttää lisäksi irtautumista siitä usein melko aggressiiviseksi ja dikotomiseksi muodostuvasta vastakkainasettelusta, jota varsinkin sosiaalisen median keskustelukulttuuri ylläpitää. Yksi vaihtoehto tämänkaltaiselle asetelmalle on yllä käsitelty, kasvatuksen painopistettä ”tuomitsemisesta tukemiseen” (Salomaa 2016) suuntaava lähestymistapa, jossa populaari- ja mediakulttuurin normikonflikteja tarkastellaan potentiaalisen riskin ohella myös luontevina mediakasvatuksen ympäristöinä. Lähestymistavan etuna on, että se huomioi mediamaiseman murrokseen liittyvät ongelmat, mutta sopii tiukan suojelevaista kasvatustajattelua paremmin ympäristöön, jossa lasten kuluttamien mediasisältöjen kontrollointi on aikuisille yhä vaikeampaa. Tämänkaltaisen ote auttaa myös tunnistamaan lasten oman toimijuuden muotoja yksioikoista suojelevalta kulmaa paremmin (ks. Pekkala & Salomaa 2016, 170).

Viitteet

[1] Käyttämäni hakusanat koostuivat Sannin nimen ja tutkittavaan ilmiöön liittyvien avainsanojen yhdistelmästä. Tällaisia yhdistelmiä olivat muun muassa ”Sanni” ja ”vittu”,

”Sanni” ja ”vahinko”, ”Sanni” ja ”video” sekä ”Sanni” ja ”lapset”. Helsingin Sanomien ja Ylen tapauksissa käytin verkkopalveluiden omia hakukoneita. Iltalehden ja Vauvafoorumin kohdalla hyödynsin sivustojen sisäisen haun mahdollistavia Googlen hakutoimintoja. Käytin hyväkseni myös sanahauilla löytämiäni juttujen yhteyteen liitetyt, samankaltaisiin avainsanoihin perustuvia linkityksiä.

Lähteet

Kaikki verkkolähteet luettu 28.2.2018, ellei toisin mainita.

Sannin virallinen Facebook-sivu

- [FB 2.2.2016a](#). Kuvapäivitys. Luettu 11.5.2017.
- [FB 2.2.2016b](#). Kansikuvan päivitys. Luettu 8.5.2017.
- [FB 9.2.2016](#). Kuvapäivitys. Luettu 8.5.2017.
- [FB 10.2.2016a](#). Suoratoistolinkin jako. Luettu 8.5.2017.
- [FB 10.2.2016b](#). Suoratoistolinkin jako. Luettu 8.5.2017.
- [FB 12.2.2016](#). Uutislinkin jako. Luettu 8.5.2017.
- [FB 23.6.2016](#). Kuvapäivitys. Luettu 8.5.2017.
- [FB 15.8.2016](#). Videolinkin jako. Luettu 8.5.2017.
- [FB 16.8.2016](#). Kuvapäivitys. Luettu 8.5.2017.

Vauva.fi-keskustelufoorumi

- VF 2.2.2016. Mitä mieltä Sannin uuden sinkun nimestä? "että mitähän vittua" [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2489084/mita_mielta_sannin_uuden_sinkun_nimesta_etta_mitahan_vittua > (Luettu 22.2.2017).
- VF 10.2.2016. Sanni - Että mitähän v*ttua [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2494547/sanni_etta_mitahan_vttua > (Luettu 22.2.2017).
- VF 2.5.2016. Lapset kuuntelevat nyt lauluja hutsuista [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2553858/lapset_kuuntelevat_nyt_lauluja_hutsuista > (Luettu 22.2.2017).
- VF 22.5.2016. Nussittuna nukut paremmin ? Mitä vittua ? Laulun sanoja [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2569533/nussittuna_nukut_paremmiin_mita_vittua_laulun_sanoja > (Luettu 22.2.2017).
- VF 19.6.2016. Sannin Vahinko-lyriikat [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2592501/sannin_vahinko_lyriikat > (Luettu 11.2.2017).
- VF 15.8.2016. Sanni Vahinko musavideo [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2637024/sanni_vahinko_musavideo > (Luettu 11.2.2017).
- VF 16.8.2016a. Sannin uusi musiikkivideo. Pikkutyttö laulaa: " Jos tahdot testaa mua yhden kerran, mulla on mesta mihin mennä" 8-O [www-lähde]. < www.vauva.fi/keskustelu/2637525/sannin_uusi_musiikkivideo_pikkutytto_laulaa_jos_tahdot_testaa_mua_yhden_kerran > (Luettu 7.3.2017).
- VF 16.8.2016b. Katsoitko Sannin Vahinko - videon? [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2637714/katsoitko_sannin_vahinko_videon > (Luettu 22.2.2017).
- VF 26.8.2016. Mitä siinä Sannin Vahinko-kappaleessa oikein sanotaan? Mikä Korona esimerkiksi [www-lähde]. < http://www.vauva.fi/keskustelu/2646629/mita_siina_san

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

[nin_vahinko_kappaleessa_oikein_sanotaan_mika_korona_esimerkiksi](#) > (Luettu 23.2.2017).

Helsingin Sanomat

- HS 2.2.2016. Sanni pani uuden biisin nimeen sanan ”v****”, vanhemmat sättivät, moni puolustaa. Toimitus [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/nyt/art-2000002883616.html> >.
- HS 10.2.2016. Sanni laulaa v***u, lapsifanien vanhemmat suuttuivat, Sanni vastaa nyt: ”Kirjoitan siitä, mikä mua itseä puhuttelee”. Juho Typpö [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/nyt/art-2000002885261.html> >.
- HS 12.3.2016. Lastenmusiikki on isossa murroksessa – jopa Smurffien hittikone joutui vai-kenemaan. Mari Koppinen [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002890745.html> >.
- HS 2.5.2016. Lapset kuuntelevat nyt lauluja ”hutsuista” ja ”madafakin darrasta” – onko se vaarallista? Mari Koppinen [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002899169.html> >.
- HS 16.8.2016. Sannin musiikkivideolla lapset laulavat seksistä – levy-yhtiö poisti videon netistä kysymysten jälkeen. Jussi Lehmusvesi [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002916160.html> >.
- HS 17.8.2016a. Maija Vilkkumaa: Sannin videon poisto on ”keski-ikäisten miesten tyttöihin kohdistamaa ahdistavaa suojelua” – levy-yhtiön päällikkö päätti poistosta. Ilkka Mattila [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002916397.html> >.
- HS 17.8.2016b. Sannin seksiaiheisen lapsivideon poisto oli ”välttämätöntä” – Nuorisolääkäri neuvoo, miten kappaleisiin tulisi suhtautua. Jussi Lehmusvesi [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002916356.html> >.
- HS 6.10.2016. Sanni rankkojen syytösten ja mediaryöpytyksen jälkeen: ”Kelasin, haluavatko ihmiset, että lopetan ja vaikenen kokonaan”. Laura Friman [www-lähde]. < <http://www.hs.fi/nyt/art-2000002924155.html> >.

Iltalehti

- IL 2.2.2016. Sannin uuden sinkun nimessä on pahamaineinen v***u – myös he kiroilivat biisin nimessä. Ilona Vehmas [www-lähde]. < http://www.iltalehti.fi/viihde/2016020221053398_vi.shtml >.
- IL 10.2.2016. Sannin kohuttu kirosanabiisi julkaistiin – kertoo pettämisestä. Elina Kirssi [www-lähde]. < http://www.iltalehti.fi/viihde/2016021021096926_vi.shtml >.
- IL 25.5.2016. Sanni julkaisi lomakuvan – fanit huolestuivat hoikkuudesta. Leena Ylimutka [www-lähde]. < http://www.iltalehti.fi/viihde/2016052521620448_vi.shtml >.

YLE

- YLE 10.2.2016. Sanni sanoo biisissään v*ttu– mitähän uutta tässä sitten on? Ninni Suomalainen [www-lähde]. < https://yle.fi/ylex/uutiset/sanni_sanoo_biisissaan_vttu_mitahan_uutta_tassa_sitten_on/3-8663066 >.
- YLE 16.8.2016. SANNI ei ole vanhemmille mitään velkaa. Sofia Thurén [www-lähde]. < https://yle.fi/ylex/uutiset/sanni_ei_ole_vanhemmille_mitaan_velkaa/3-9098649 >.

- YLE 19.8.2016a. Ylen aamu-tv: Joutuuko lapsi liian nopeasti aikuisten maailmaan? [www-lähde]. < <http://areena.yle.fi/1-3671419> >.
- YLE 19.8.2016b. Älä lykkää keskustelua seksistä ongelmatilanteisiin – Sexpon 7 vinkkiä vanhemmille. Riikka Valtonen [www-lähde]. < <https://yle.fi/uutiset/3-9107212> >.
- YLE 25.8.2016. Fanit julkaisivat oman versionsa Sannin Vahinko-videosta. Silja Annila [www-lähde]. < https://yle.fi/ylex/uutiset/fanit_julkaisivat_oman_versionsa_sannin_vahinko-videosta/3-9120677 >.

Muut

- Sanni striimasi ennätysajassa kultaa. Warner Musicin verkkosivut [www-lähde]. < <http://www.warnermusic.fi/2016/02/sanni-striimasi-ennatysajassa-kultaa/> > (Luettu 19.2.2016).
- Suomen web-sivustojen viikkoluvut. TNS Metrixin verkkosivut [www-lähde]. < <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/> >.

Kirjallisuus

- Bickford, Tyler 2012. The new ‘tween’ music industry. The Disney Channel, Kidz Bop and an emerging childhood counterpublic. *Popular Music* 31(3), 417–436.
- Bond, Emma 2014. *Childhood, Mobile Technologies and Everyday Experiences. Changing Technologies = Changing Childhoods?* New York: Palgrave Macmillan.
- Cohen, Stanley 1980. *Folk Devils and Moral Panics. The Creation of the Mods and Rockers. New Edition.* Oxford: Martin Robertson.
- Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark 2015. Conclusion. Teoksessa Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark (toim.), *Revisiting Moral Panics*. Bristol: Policy Press, 261–270.
- Critcher, Charles 2015. Commentary: moral panics yesterday, today and tomorrow. Teoksessa Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark (toim.), *Revisiting Moral Panics*. Bristol: Policy Press, xvii–xxxvi.
- Drotner, Kirsten 1999. Dangerous Media? Panic Discourses and Dilemmas of Modernity. *Paedagogica Historica* 35(3), 593–619.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2014. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Greer, Jim 2015. Children and internet pornography: a moral panic, a salvation for censors and Trojan horse for government colonisation of the digital frontier Teoksessa Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark (toim.), *Revisiting Moral Panics*. Bristol: Policy Press, 137–147.
- Gronow, Pekka 1990. Kielletyt levyt. Teoksessa Ekholm, Kai (toim.), *Kielletyt. Orivesi: Things to Come*, 233–244.
- Happo, Hanna 2013. Lapsiperheiden mediakysely 2012: 0-12-vuotiaiden lasten internetin käyttö ja mediakasvatus kotiympäristössä. Teoksessa Kupiainen, Reijo & Kotilainen, Sirkku & Nikunen, Kaarina & Suoninen, Annikka (toim.), *Lapset netissä. Puheenvuoroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä*. Helsinki: Mediakasvatusseura, 25–36.
- Hardy, Mark 2015. Afterword. Teoksessa Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark (toim.), *Revisiting Moral Panics*. Bristol: Policy Press, 123–129.

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

- Hoikkala, Tommi 1993. Katoaako kasvatus, himmeneekö aikuisuus? Aikuistumisen puhe ja kulttuurimallit. Helsinki: Gaudeamus.
- Jalkanen, Pekka 1992. Pohjolan yössä. Suomalaisia kevyen musiikin säveltäjiä Georg Malmsténista Liisa Akimofiin. Helsinki: Kirjastopalvelu.
- Jenkins, Henry 1998. Introduction. Childhood Innocence and Other Modern Myths. Teoksessa Jenkins, Henry (toim.), *The Children's Culture Reader*. New York: New York University Press, 1–37.
- Johansson, Thomas 2000. Moral panics revisited. *YOUNG* 8(1), 22–35.
- Klemettinen, Riina 2013. Kukkahattu kukkistelee. *Kielikello* 4/2013 [www-lähde]. < <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2659> > (Luettu 28.2.2018).
- Kontula, Osmo & Haavio-Mannila, Elina 1995. Matkalla intohimoon. Nuoruuden hurma ja kärsimys seksuaalielämäkertojen kuvaamana. Helsinki: WSOY.
- Kupiainen, Reijo 2013. EU Kids Online – suomalaislasten netin käyttö, riskit ja mahdollisuudet. Teoksessa Kupiainen, Reijo & Kotilainen, Sirkku & Nikunen, Kaarina & Suoninen, Annikka (toim.), *Lapset netissä. Puheenvuoroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä*. Helsinki: Mediakasvatusseura, 6–15.
- Kurkela, Vesa 2003. Eriytyvien yleisöjen aika. Vuodet 1963–90. Teoksessa Jalkanen, Pekka & Kurkela, Vesa (toim.), *Suomen musiikin historia. Populaarimusiikki*. Helsinki: WSOY, 462–618.
- Laaksonen, Salla-Maaria 2016. Sosiaalinen media – tutkimusaineiston hankala aarrearkku. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 53(2), 145–146.
- Lehtikangas, Annukka & Mulari, Heta 2016. ”Mä en oo kattonut mut mä vaan tiän ne”: Havainnointi, medialeikit ja eronteot päiväkodissa. Teoksessa Mulari, Heta (toim.), *Solmukohtia. Näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 21–44.
- Leppänen, Taru 2010. Vallatonta musiikkia. *Lastenmusiikkikulttuuri 2000-luvun Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Levin, Jack 2013. *Blurring the Boundaries. The Declining Significance of Age*. New York: Routledge.
- Markham, Annette & Buchanan, Elizabeth 2012. Ethical Decision-Making and Internet Research. Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee (Version 2.0) [www-lähde]. < <https://aoir.org/reports/ethics2.pdf> > (Luettu 8.7.2017).
- Marsh, Jackie & Bishop, Julia C. 2014. *Changing Play. Play, Media and Commercial Culture from the 1950s to the Present Day*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- Martin, Linda & Segrave, Kerry 1988. *Anti-Rock. The Opposition to Rock 'n' Roll*. Hamden: Archon Books.
- McKee, Heidi A. & Porter, James E. 2009. Playing a Good Game. Ethical Issues in Researching MMOGs and Virtual Worlds. *International Journal of Internet Research Ethics* 2(1), 5–37.
- Mertala, Pekka & Salomaa, Saara 2016. Kasvatuskeskeinen näkökulma varhaisvuosien mediakasvatukseen. Teoksessa Pekkala, Leo & Salomaa, Saara & Spišák, Sanna (toim.), *Monimuotoinen mediakasvatus*. Helsinki: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, 154–174.
- Millard, André 2012. *Beatlemania. Technology, Business, and Teen Culture in Cold War America*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

- Mulari, Heta 2016. Johdanto. Teoksessa Mulari, Heta (toim.), *Solmukohtia. Näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 9–19.
- Mäkelä, Janne 2007. Erityissuhteita: populaarimusiikin fanit ja fanius. Teoksessa Aho, Marko & Kärjä, Antti-Ville (toim.), *Populaarimusiikin tutkimus*. Tampere: Vastapaino, 214–241.
- Nikander, Pirjo 1999. Elämänkaaresta elämänkulkuun: iän muuttuva merkitysmaailma. Teoksessa Kangas, Ilka & Nikander, Pirjo (toim.), *Naiset ja ikääntyminen*. Helsinki: Gaudeamus, 27–45.
- Noppiari, Elina 2014. Mobiilimuksut. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 3. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Pajamäki, Tatjana 2013. Internetissä nähty porno kuuluu lasten ja nuorten puhelimesta ja netissä. Teoksessa Kupiainen, Reijo & Kotilainen, Sirkku & Nikunen, Kaarina & Suoninen, Annikka (toim.), *Lapset netissä. Puheenvuoroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä*. Helsinki: Mediakasvatuseura, 54–59.
- Poikolainen, Janne 2015a. Musiikkifanius ja modernisoituva nuoruus. Populaarimusiikin ihailijakulttuurin rakentuminen Suomessa 1950-luvulta 1970-luvun alkuun. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Poikolainen, Janne 2015b. Musiikkifaniuden muutos ja muuttumattomuus. *Kasvatus & Aika* 4/2015, 72–76.
- Postman, Neil 1985. *The Disappearance of Childhood*. Lontoo: Comet.
- Quayle, Ethel 2015. Internet risk research and child sexual abuse: a misdirected moral panic? Teoksessa Cree, Vivienne E. & Clapton, Gary & Smith, Mark (toim.), *Revisiting Moral Panics*. Bristol: Policy Press, 103–112.
- Rautiainen, Pauli 2007. *Taiteen vapaus perusoikeutena*. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.
- Roberts, Donald F. & Christenson, Peter G. 2001. Popular Music in Childhood and Adolescence. Teoksessa Singer, Dorothy G. & Singer, Jerome L. (toim.), *Handbook of Children and the Media*. Thousand Oaks: Sage, 395–413.
- Salomaa, Saara 2016. Tuomitsemisesta tukemiseen: mediakasvatus pedagogisen kehittämisen haasteena varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Mulari, Heta (toim.), *Solmukohtia. Näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 137–143.
- Springhall, John (1998). *Youth, Popular Culture and Moral Panics: Penny Gaffs to Gangsta-Rap 1830–1996*. Macmillan, London.
- Tikka, Minttu 2014. Tutkija nuorten mediamailmassa: tutkimuseettisiä kysymyksiä. *Nuorisotutkimus* 32(3), 44–52.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Turtiainen, Riikka & Östman, Sari 2013. Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.), *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 49–67.
- Valkendorff, Tiina 2014. Ruoan ja ruumiin rajat. Syömishäiriöt ja syömisen ongelmat internetkeskusteluissa. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Wartella, Ellen & Robb, Michael 2011. Historical and Recurring Concerns about Children's Use of the Mass Media. Teoksessa Calvert, Sandra L. & Wilson, Barbara J. (toim.), *The*

”Ei oo lasten terveellistä fanittaa tuollaista” – Lasten musiikinkulutuksen muutos ja siihen liittyvät jännitteet poptähti Sannia koskevassa mediakeskustelussa

Handbook of Children, Media, and Development. Chichester: Blackwell Publishing, 7–26.

Virtanen, Leea 1970. Antti pantti pakana. Kouluikäisten nykyperinne. Helsinki: WSOY.

von Feilitzen, Cecilia & Roe, Keith 1990. Children and Music. An Exploratory Study.

Teoksessa Roe, Keith & Carlsson, Ulla (toim.), Popular music research: An anthology from NORDICOM-Sweden. Göteborg: University of Göteborg, 53–70.

VTT Janne Poikolainen työskentelee määrääkäsena historiantutkijana Mäntyharjun kunnassa. Artikkelin kirjoittamisen aikaan hän toimi tutkijatohtorina Nuorisotutkimusverkostolla.